

1.
VIJF MAANDEN
ERVOOR

Het ene moment staat ze lachend naast me met een kerstcadeautje in haar handen, enthousiast om uit te zoeken wat erin zit. Het volgende moment ligt ze op de grond. Het cadeautje valt uit haar handen en de glimlach verdwijnt van haar gezicht.

Ik kruip naar haar toe, omdat lopen niet meer gaat. Mijn knieën zijn als vaatdoeken. *Aza?* piep ik. Mijn adem stekt in mijn keel. Mijn handen trillen en zelfs mijn armen lijken me niet te willen dragen. De angst heeft me in zijn greep en laat me niet los.

Voorzichtig pak ik Aza's ijskoude hand vast. Raspend haalt ze adem. Paniek overvalt me. Ik kijk om me heen en schreeuw geluidloos: *Help! Iemand, help haar!*

Julia, onze begeleider, laat het boek dat ze van Malik heeft gekregen uit haar handen vallen. Ook zij wordt bleker zodra ze Aza op het tapijt ziet liggen. Met gehaaste stappen springt ze over de ingepakte cadeautjes naar ons toe.

De vrolijk knipperende lichtjes in de kerstboom contrasteren alles wat er in de woonkamer gebeurt. Het had een vrolijke avond moeten zijn, een moment waarop we allemaal bij elkaar kwamen om kerst te vieren. Dit had een mooi moment moeten zijn, maar dat is het niet. In plaats daarvan is het een nachtmerrie geworden. Mijn nachtmerrie.

Aza! roep ik met mijn kaken nog steviger op elkaar geklemd. *Aza, doe me dit niet aan.*

Julia kijkt de groep rond. 'Jongens, het spijt me, maar ik moet jullie vragen om allemaal even naar je kamer te gaan. Evan?' Ze kijkt onze andere begeleider aan, die ook geschrokken in de woonkamer staat. Hij pakt Marie bij de hand en loopt via de keuken de trap op. Malik, Jules, Daniël en Angie volgen, terwijl ze ons met een bezorgde en verdrietige blik aankijken. Ik blijf aan Aza's zijde zitten, haar hand in de mijne geklemd.

'Azami,' zegt Julia zacht, terwijl ze haar gezicht streelt. 'Daisy, blijf jij bij haar? Ik ben zo terug.'

Ik knik. Ik was niet van plan ergens naartoe te gaan.

Aza, toe ... fluister ik, luisterend naar haar moeilijke ademhaling. Zolang ze nog ademt, is het goed. *Open je ogen. Alsjeblieft, open je ogen!* Ik knijp zachtjes in haar hand, terwijl ik naar haar gezicht kijk. Ze ligt doodstil op de grond. Ze trilt, of ik tril ... Ik weet het niet, maar een van ons trilt. Misschien trillen we allebei wel.

Ik voel een brok in mijn keel ontstaan en tranen wellen op in mijn ooghoeken. Met alle kracht die ik heb, druk ik ze weg. Dit is niet het moment. Ik haal diep adem en raap mezelf bij elkaar. Ik moet sterk blijven voor Aza, dat zou ze ook voor mij doen.

Wanneer Julia terugkomt, legt ze haar hand kort op mijn schouder en knijpt er even in. 'Hulp is onderweg,' zegt ze zacht wanneer ze zich naast me neer laat zakken.

Ik kan alleen maar zwak glimlachen.

Dan zie ik vanuit mijn ooghoeken een schim verschijnen. Mijn hart slaat over en bijna wil ik het uitschreeuwen, maar als ik zie dat het Evan is, slik ik mijn toch al geluidloze gil in.

Evan kijkt naar Julia en dan naar mij. Hun gezichten fronsen af en toe, alsof ze een stil gesprek voeren. Ze denken toch niet dat ik wegga? Waar Aza ook naartoe gaat, ik ga mee.

Dan schudt Julia haar hoofd. Dat is maar goed ook, ik blijf waar ik ben.

Aza kreunt zachtjes en haar ogen gaan trillend open. Gedesoriënteerd schieten haar ogen alle kanten op, tot ze de mijne ontmoeten. Ze ontspant wat meer en haar mondhoeken krullen op.

Een lichte glimlach verschijnt op mijn gezicht en mijn ingehouden adem ontsnapt. *Aza*, zucht ik. *Doe me dat niet nog eens aan.*

Ze knijpt in mijn hand. 'Day,' zegt ze, waarna ze haar ogen weer sluit. Rاسpend ademt ze in, waarna ze de lucht langzaam weer laat ontsnappen. Ze hoest luid en rolt op haar zij, zodat ze nog enigszins lucht krijgt. Ze knijpt hard in mijn hand wanneer ze in probeert te ademen. Het lukt haar nauwelijks.

'Azami, je hebt ons behoorlijk laten schrikken,' zegt Julia zacht. Ze probeert haar bezorgdheid te verbergen, maar ik hoor de trilling in haar stem. 'Blijf nog even liggen, de ambulance is onderweg. Voor de zekerheid.' Ze pakt een kussen van de bank en legt het onder Aza's hoofd, zodat ze iets comfortabeler ligt.

Aza knikt en zucht. 'Sorry, Day,' fluistert ze kuchend.

Kun jij ook niks aan doen. Die rotziekte vloert haar. Ze vecht elke dag zo hard tegen haar eigen lichaam, hopen op een betere morgen, niet wetend of ze het gevecht een keer gaat verliezen.

Het duurt niet lang voordat de lichten van de ambulance zich vermengen met de lampjes in de kerstboom en de kamer blauw kleuren. Het ziet er feestelijker uit dan het zou moeten zijn.

Evan doet snel het licht aan en dooft daarmee het laatste beetje

van de kerstsfeer. Snel schuift hij wat van het pakpapier en de cadeautjes aan de kant, zodat niemand struikelt over de kerstrommel.

Twee vrouwen, een blondine en een brunette, stappen de woonkamer binnen met een brancard tussen hen in. Ze gaan bij Aza zitten, stellen haar vragen en onderzoeken haar. Ze krijgt een zuurstofmasker op, waarna ze op de brancard wordt gelegd.

Aza heeft mijn hand stevig vast wanneer ze wordt opgetild. Ik sta mee op en kijk een van de twee ambulancemedewerkers aan. *Mag ik mee in de ambulance?* vraag ik, wetend dat ze me niet kunnen horen.

Ze kijken me niet eens aan, dus werp ik Aza een smekende blik toe.

'Mag Day mee?' fluistert Aza. Haar stem is zwak en breekt wanneer ze praat, maar toch krijgt ze het voor elkaar om daadkrachtig te klinken.

De blondine kijkt naar Evan en Julia, die op hun beurt weer naar mij kijken.

Toe? smeek ik. Ik trek mijn wenkbrauwen op, klem mijn lippen op elkaar en knijp nog een keer in Aza's hand, alsof ik haar wil zeggen dat ze me niet los mag laten.

Evan knikt. 'Ik kom er met de auto direct achteraan. Houd je sterk, Aza.'

Opluchting spoelt door me heen. Aza hoeft niet alleen naar die vreselijke plek.

De vrouwen dragen Aza Sint-Rafaël uit. Ik wil haar niet loslaten, maar haar vingers glippen uit de mijne wanneer ze de ambulance in wordt geduwd. Ik klim snel de auto in en pak Aza's hand, die nog steeds ijskoud is, weer vast.

Ze kijkt me aan met haar prachtige ebbenhoutkleurige ogen.

‘Het komt goed,’ zegt ze. ‘Maak je geen zorgen. Ik heb dit eerder overleefd, dat doe ik nu ook!’

Ik probeer te glimlachen, maar ik krijg mijn mondhoeken nauwelijks omhoog. Hoe kan ze altijd zo sterk zijn? Zo positief? Hoewel ze altijd glimlacht, zie ik haar langzaam uit elkaar vallen. De twinkel in haar ogen wordt elke keer iets kleiner, iets zwakker. Haar huid wordt steeds kouder en grauwer. Haar lichaam houdt er langzaam mee op.

De deuren van de ambulance worden achter ons dichtgeslagen en dan rijden we naar het ziekenhuis. De brunette, die zich als Madlyn had voorgesteld, legt een infuus aan en houdt Aza’s lichaamsfuncties nauwlettend in de gaten. Aza heeft altijd een gebrek aan zuurstof, maar haar waarden zijn nog nooit zo laag geweest. Het verbaast me dat ze het zo lang heeft volgehouden.

‘Zodra we in het ziekenhuis zijn, zul je onderzocht worden en medicijnen toegediend krijgen,’ zegt Madlyn tegen Aza.

Aza knikt.

Ik kijk naar mijn afgetrapte sneakers die ik nog snel op mijn weg naar buiten heb aangetrokken. Misschien ben ik wel degene die bang is voor wat de dokters zullen zeggen. Ik wil Aza niet kwijt.

Aza haalt het zuurstofmasker van haar gezicht en glimlacht. ‘Hé, niet zo neerslachtig jij,’ zegt ze en ze geeft een kneepje in mijn hand. Een kleine sprankeling fonkelt in haar amandelvormige, heldere ogen. ‘Je mag niet opgeven! Onkruid vergaat niet.’

Ik kijk op. *Zeg dat nou niet. Je bent geen onkruid, dat mag je niet over jezelf zeggen! Bovendien ben ik niet neerslachtig, ik maak me zorgen om je. Het is al de derde keer deze week dat je bent flauwgevallen.* Mijn mondhoeken zakken naar beneden en ik kauw op de binnenkant van mijn wang. Dat doe ik tegenwoordig zo vaak

dat die ondertussen al helemaal kapot is. Toch blijf ik het doen, om te voorkomen dat de pijn als een masker op mijn gezicht komt te staan.

‘De dokters zullen gewoon zeggen dat ik rustig aan moet doen en dan sturen ze me weer terug naar Sint-Rafaël. Waarschijnlijk geven ze me nog wat pillen mee. Day ... ik heb dit vaker gedaan. Als jij er niet meer in gelooft, hoe moet ik dat dan nog doen?’

Ze heeft een punt. We moeten beiden sterk blijven, anders heeft het weinig zin. Ik knik. Het zal goed komen. Aza is sterk en het is inderdaad niet de eerste keer dat dit is gebeurd. En het zal ook niet de laatste zijn. Ik moet erin blijven geloven. Het komt goed.

Tien minuten nadat we vanuit Sint-Rafaël zijn vertrokken komen we tot stilstand. Madlyn opent de deur en samen met haar partner haalt ze Aza uit de ambulance. Mijn hand glipt voor de tweede keer uit de hare.

Ik volg de ambulancemedewerkers en loop het ziekenhuis binnen met mijn ogen strak op Aza gericht.

‘Het spijt me ... Daisy?’ zegt Madlyn twijfelend.

Day, verbeter ik haar zacht, met een licht knikje.

‘Je zult hier even op de gang moeten wachten. We zullen goed voor Azami zorgen.’

Ik knik, verbeter Aza’s naam en probeer vriendelijk te glimlachen, terwijl ik de opborrelende boosheid wegdruk. Ze bedoelen het vast goed, maar toch voelt het als een klap in mijn gezicht. Het is niet hun schuld dat ze het niet begrijpen en mij niet kunnen verstaan, maar toch heb ik er last van. Ik ben geen kind van vier. Het feit dat ik niet spreek, zegt niks over mijn intelligentie. Mensen lijken dat niet altijd te snappen.

Aza wordt weggereden, een andere kamer in waar ik niet heen mag. Ze heeft nog een glimlach op haar gezicht.

Ik laat me op een oncomfortabele, harde stoel zakken en wacht op Evan. In de wachtruimte zit nog een oude man wat treurig om zich heen te kijken. Verder is het er rustig. Er liggen wat suffe magazines op het bijzettafeltje dat naast een plastic plant staat en er staat een kerstboom in de hoek. Gelukkig klinkt er geen kerstmuziek. Dat kan ik er echt niet bij hebben en de oude man waarschijnlijk ook niet.

Het enige wat ik hoor, is de luid tikkende klok die boven de receptie hangt en mijn hartslag die in mijn hoofd bonkt als een trom. Ik haal diep adem en probeer me ergens anders op te focussen. Het maakt me niet uit waarop, zolang het maar niet over ziekte en verderf gaat. Dus pak ik maar een van die suffe magazines op en blader er doorheen zonder eigenlijk echt iets te lezen.

Enkele minuten nadat ik in de wachtkamer ben gaan zitten komt Evan binnenlopen en kijkt om zich heen. Ik volg hem met mijn blik en wacht tot hij me opmerkt.

‘Daisy,’ zegt hij wanneer hij me eindelijk ziet. Hij komt naar me toe gelopen en vraagt: ‘Waar is Azami?’

Ik wijs naar een stel klapdeuren waar Aza achter verdwenen is. *Ik mocht niet mee, dus nu zit ik hier te wachten tot ze me komen halen.* Ik zucht licht en smijt het magazine weer op de stapel. Mijn blik gaat naar mijn handen, die bezweet en ijskoud zijn. Ik heb geen idee wat ze met Aza aan het doen zijn, maar ze moeten opschieten zodat ik haar kan vasthouden en niet meer los zal laten.

‘Wil je misschien iets te drinken terwijl we wachten?’ vraagt Evan na een korte stilte.

Waarschijnlijk zal ik niks door mijn keel krijgen, maar toch sla

ik het aanbod niet af. Ik knik en kijk op. *Doe maar thee.* De smaak maakt me weinig uit.

Evan knikt. Ik zie aan zijn gezicht dat hij het lastig vindt. Nee, dat hij mij lastig vindt. Misschien had hij hier liever met Daniël of Jules gezeten. Zij praten tenminste nog terug. Maar nu zit hij met mij opgescheept.

Evan heeft zelf geen kinderen, ook al is hij nog niet te oud om eraan te beginnen. Misschien vindt hij het ook wel prima dat de kinderen die hij begeleidt niet volledig zijn verantwoordelijkheid zijn. Misschien vindt hij ons wel genoeg en heeft hij geen behoefte aan zijn eigen kroost.

Hij loopt naar de frisdrankautomaat, gooit er een muntje in en haalt er een flesje plat water uit. Daarna pakt hij koffie. Met een zucht gaat hij weer naast me zitten. Hij overhandigt me het waterflesje. Het is niet waar ik om had gevraagd, maar het maakt me nu weinig uit. Het is fijn om iets vast te kunnen houden.

‘Dit is niet hoe we ons kerst hadden voorgesteld, of wel?’ vraagt hij. Hij zet het papieren bekertje aan zijn lippen en nipt aan de koffie, ook al ben ik er zeker van dat die te heet is om te kunnen drinken. De sterke koffiegeur dringt mijn neusgaten binnen en een golf van misselijkheid overspoelt me. Ik zal nooit kunnen wennen aan die geur.

Ik schud mijn hoofd. Het waren vooral Angie en Marie die heel veel zin hadden in kerst. Oké, Marie heeft altijd zin in kerst, want door haar slechte kortetermijngeheugen onthoudt ze nooit dat we kerst hebben gevierd, waardoor het elke keer weer magisch is. En Angie wilde gewoon graag nieuwe make-up hebben.

Kerst is niet mijn ding. Nooit geweest en dat zal het ook nooit

worden. Al helemaal niet nu Aza onderuit is gegaan. Kerstmuziek werkt op mijn zenuwen, de kou en de korte dagen vind ik niets en ik vind het niet oké dat we bomen kappen en optuigen met gekke glazen dingen, om ze vervolgens na twee weken buiten te zetten en ze te laten verdorren.

‘En de gezelligheid dan? De lichtjes, het samenzijn?’ vroeg Aza elke keer dat ik met een chagrijnig hoofd aan tafel zat als we het erover hadden.

Het probleem is niet alleen kerst, het is ook wat erna komt. De maand januari, waarin alles zo donker wordt. Het contrast is zo groot en dat doet me pijn, elk jaar weer. Dit jaar zal het niet beter worden, misschien zelfs alleen maar erger.

Ik wil gewoon graag naar huis, met Aza. Wat mij betreft zou ik dan voortaan alle kerstavonden meedoen, niet meer zeuren over de maanden januari en februari. Het maakt mij niet uit. Ik wil Aza gewoon weer mee terug krijgen. Dat is mijn kerstwens.

‘Hé,’ zegt Evan zacht en hij pakt mijn trillende hand vast. ‘Ze is sterk. Ze komt er wel doorheen en zo meteen mogen we haar weer zien.’ Hij glimlacht, maar ook bij hem zie ik twijfel in zijn ogen. Zijn zorgrimpels worden ieder jaar steeds dieper. Ook al is hij net zo oud als mijn vader, hij lijkt ouder. Zijn haar is ondertussen al grijs en hij heeft wallen.

Maak geen beloftes waarvan je niet weet of je ze kunt nakomen, fluister ik. Snel wring ik mijn hand uit de zijne en vouw ze stevig om mijn flesje heen.

Evan trekt zijn hand terug en ik voel hem naar me kijken. Ik negeer het. Hij bedoelt het goed en hij doet echt zijn best, het probleem is alleen dat hij niet goed weet hoe hij met me moet omgaan. Van

de zes begeleiders is hij niet de beste met mij. Maar wel met Marie. Hij heeft eindeloos geduld met haar, vertelt hetzelfde verhaal keer op keer op keer en zij geniet er altijd van. Met de jaren heeft ze zelfs haar eigen karakters en gebeurtenissen eraan toegevoegd. Maar met mij loopt Evan altijd tegen dezelfde stille muur aan. Eentje die nooit zal breken. Ik had liever dat Julia hier was, zij zou precies weten wat ze moest zeggen.

Wanneer de deur openzwaait, kijkt iedereen in de wachtkamer op naar de vrouw in witte kleding. Ze heeft haar blik op Evan gericht en loopt met een zelfverzekerde pas onze kant op. Haar naamkaartje, dat onderaan haar shirt hangt, vertelt me dat ze dokter Sharpe heet.

‘Meneer Dreesen?’ vraagt ze.

Evan staat op en kijkt haar met een bezorgde blik aan.

Ik kijk naar de jonge vrouw, die net als Evan een oud uiterlijk heeft. Zal ik blijven en het gesprek afluisteren? Mijn blik wordt naar de deur getrokken waar de vrouw zojuist uit kwam en waar Aza daarstraks doorheen is gegaan.

‘We hebben nieuws over Azami. De dokter is langs geweest en ...’

Nee, ik wil het niet horen van deze vrouw. Ik sta op. De vrouw kijkt naar Evan en heeft niet door dat ik richting de deur loop. Op dit soort momenten ben ik blij dat ik niet opval.

Ik weet dat Aza nog leeft, ik moet haar alleen nog vinden. Ik loop de gang door en kijk door de raampjes. Achter de deuren liggen allerlei verschillende ruimtes. Praktijkruimtes met lege behandelafels, kantoortjes waar mensen slecht nieuws ontvangen en opslagruimtes. Een deur gaat open en een bed wordt de gang in geduwd. In het bed ligt een meisje. Haar zwarte haar ligt als een waaier om haar heen en haar sproeten sprankelen als altijd. Ik herken haar direct.

Aza!

Ik sluip achter de man aan die het bed door de gang heen rolt. Bij de lift stopt hij, drukt op het knopje en wacht. Het zou te veel opvallen als ik mee de lift in zou sluipen. Mijn blik gaat naar het bord dat naast de trap hangt, waar de verschillende afdelingen met de bijbehorende etages op vermeld staan. Kinderafdeling, verdieping 3. Dat moet wel zijn waar ze naartoe gaan.

Ik sprint de trap op, ontwijk een verpleegkundige die een zak met zoutoplossing naar beneden draagt en ren bijna een oudere man omver. Mijn benen worden zwaar en beginnen te branden wanneer ik op de tweede verdieping ben, maar opgeven of rust nemen staat niet in het plan. Misschien had ik toch elke donderdag met Malik mee moeten gaan zwemmen, dan was ik nu niet zo buiten adem geweest. Toch ren ik de laatste trap op, ook al doen mijn longen pijn, voel ik mijn benen nauwelijks en wil ik het liefst uithijgen. Ik blijf gaan tot ik boven ben.

Bovenaan de trap giet ik snel een paar slokken van het water dat Evan me heeft gegeven achterover. Achteraf gezien maar wat handig dat ik water in plaats van de gevraagde thee kreeg. Op een afstandje blijf ik wachten op de lift. Wat als Aza niet naar de kinderafdeling wordt gebracht? Ze is officieel nog een kind, ook al is ze bijna achttien, maar misschien wordt ze wel naar de intensive care gebracht of een compleet andere afdeling.

Ik sta op het punt om me om te draaien en weg te lopen wanneer de metalen liftdeuren achter me openglijden. Met een ruk draai ik me om en verschijnt de man, die het bed met Aza erin de gang op rijdt. Opluchting gaat door me heen. Ze is hier. Ik volg hen op een afstandje en wacht tot ze een kamer binnengaan.

Via het raampje kijk ik naar binnen en ik zie de man prutsen met draden die hij aan een machine hangt. Ik zucht diep. Moet het echt allemaal zo lang duren? Ik verplaats ongeduldig het gewicht van mijn ene voet naar de andere, mijn blik strak op de man gericht terwijl hij de hartmonitor in het stopcontact steekt en de infusen nog een keer checkt.

Wanneer het ernaar uitziet dat hij klaar is, loop ik weg van het raam en verberg ik me. Eindelijk – alsof hij er extra lang over deed om mij op de zenuwen te werken – vertrekt hij en sluit hij de kamerdeur.

Ik kom in actie en ren naar de ruimte toe. Kamer 317. Voorzichtig open ik de deur en glip naar binnen. *Aza*, fluister ik, terwijl ik op mijn tenen naar haar toe loop. Ik reik mijn hand uit en raak de hare licht aan. Maar toch niet licht genoeg.

Aza's ogen gaan langzaam open en een glimlach verschijnt op haar gezicht, alsof ik het zonlicht ben dat haar laat opbloeien.

'Day!' Ze probeert opgewekt te klinken, maar die energie heeft ze niet. Ze schuift een beetje omhoog en klopt naast zich op het redelijk smalle bed. Ik klim erop en ga naast haar liggen, met mijn schoenen nog aan. Het waterflesje zet ik op het tafeltje.

'Day, h-het ...' Haar stem hapert. Ze kijkt me niet aan. De glimlach is weg. Haar ogen kijken naar het plafond, waar ze een grote kijkplaat op hebben geplakt. Er staat een boslandschap met heel veel dieren, planten, bomen en struiken op, zodat je wat te kijken hebt als je 's nachts niet kunt slapen. Ik kan me voorstellen dat dat vaak gebeurt op een plek zoals deze.

Ik voel het. Ik voel het aan de manier waarop haar stem breekt, aan hoe de lucht beweegt tussen ons, aan de manier waarop ze kijkt en beweegt. Ik voel het aan alles. Ze hoeft het niet te zeggen, ik weet

het gewoon. Maar ook ik wil het niet zeggen. Als we het hardop uitspreken, dan is het waar.

In het zwakke licht van het tafellampje dat op het kastje naast het bed staat, zie ik hoe een traan in Aza's ooghoek opwelt en langs haar jukbeen in het kussen valt. Mijn hand verstrengelt zich met die van haar. Mijn ogen gaan naar het plafond om haar niet te hoeven zien breken. Ik bijt op mijn wang en proef meteen de metalige smaak van bloed. Toch voorkomt het niet de brok in mijn keel. Als ik diep in probeer te ademen, stokt mijn adem. Ik slik, voel mijn ogen branden en bijt nog eens harder op mijn wang. Ik mag niet uit elkaar vallen!

'Day?' vraagt ze.

Langzaam gaat mijn blik naar haar bleke gezicht. Haar sproetjes lijken te gloeien in het warme licht. Als sterren dansen ze over haar wangen. Nog meer tranen glijden naar beneden.

Ik ga op mijn zij liggen. Aza volgt mijn voorbeeld, waardoor we elkaar aankijken. Ik voel de tranen in mijn ogen branden, maar met alle macht houd ik ze tegen.

'Mijn longen zijn het aan het opgeven,' fluistert ze na een pijnlijke stilte. 'I-ik heb een infectie, ze hopen dat de medicijnen me nog tijd geven, maar ... er is niets dat ze kunnen doen. De ziekte ...'

Nee, fluister ik, mijn hoofd schuddend. Je mag het niet zeggen. Alsjeblieft, zeg het niet.

'De ziekte heeft gewonnen.' De woorden komen nauwelijks over haar lippen.

Al vanaf haar geboorte vecht Aza tegen haar eigen lichaam. Ze dachten eerst dat het astma was, of acute bronchitis, maar dat was het niet. Taaislijmziekte was de diagnose die volgde. Geen genezing

mogelijk. De meeste patiënten halen de dertig niet eens. En Aza zal de dertig ook niet halen.

Ik schud mijn hoofd en pers mijn lippen op elkaar. De brok in mijn keel begint pijn te doen en ik voel mijn wangen vochtig worden. *Nee, Aza.*

'Het is oké,' fluistert ze. 'Ik ben er nog. Zo makkelijk kom je niet van me af.'

Onkruid vergaat niet, fluister ik met een knik.

'Onkruid vergaat niet.'

—

Ik wilde niet gaan. Ik wilde Aza niet alleen laten in die onpersoonlijke kamer. Ik wilde niet dat ze zich alleen zou voelen en dat ik niet meer met haar kon praten. Ze heeft wel een telefoon op haar kamer, maar die is alleen met andere telefoons in het ziekenhuis verbonden. En we hebben het geld niet om iedereen een eigen mobieltje te kunnen geven.

Ik wilde niet weg, maar Evan dwong me. Hij moest me het bed uit sleuren, wat dokter Sharpe erg chagrijnig maakte. Volgens haar verstoorde ik de orde en bezorgde ik Aza vooral stress. Al was ik ervan overtuigd dat ze meer stress zou hebben zonder mij.

Sint-Rafaël voelt leeg zonder haar. Normaal zit ik 's avonds op haar kamer. Soms vallen we zelfs in hetzelfde bed in slaap. Maar nu zit ik op mijn eigen kamer met een notitieboek op schoot en een pen in mijn hand, die boven het lege papier zweeft. Mijn hoofd zit vol,

maar hoe ik het ook probeer op te schrijven, het komt er niet uit.

Boos leg ik het boekje weg. Ik grijp de slingeraapknuffel die iedereen krijgt wanneer ze in Sint-Rafaël komen wonen en verberg mijn gezicht in het kussen, het knuffeldier tegen mijn borst gedrukt. Weer voel ik de tranen over mijn wangen branden. Ik druk mijn lippen stijf op elkaar om te voorkomen dat iemand me kan horen.

Ik wil gewoon niet dat Aza alleen is. Wanneer ik morgen langsga, breng ik wat van haar spullen mee, zodat ze tenminste iets vertrouwds uit Sint-Rafaël heeft.

‘Het spijt me, Day’ klinkt een warme, diepe stem opeens.

Meteen kijk ik op. Ik zie een man in een grijs pak met een grijsblauwe stropdas in mijn kamer staan. Zijn ogen staan verdrietig.

Woedend kijk ik hem aan. *Je hebt het recht niet dat te zeggen!* schreeuw ik. Mijn stem slaat over, maar ik ben de enige die het hoort. *Dit is jouw schuld! Als jij er niet was geweest, dan was het goed gekomen. Ik haat je! Laat me met rust, ik wil je niet zien.* Ik werp de bruine knuffel door de ruimte terwijl ik voel hoe mijn hart langzaam breekt.

De knuffel gaat dwars door de Dood heen en raakt de muur achter hem. Hij kijkt me zwijgend aan. Ik kan hem zien nadenken over wat hij moet zeggen. Dan knikt hij.

Ga weg! schreeuw ik nog eens, wild maaiend met mijn arm.

En dan is hij weg.

Weer stromen die waardeloze tranen over mijn wangen. Ik laat me op het bed vallen en probeer mijn snikken te smoren. Dit is allemaal zijn schuld.

2. VIJF MAANDEN ERVOOR

Wanneer ik binnenkom, zit Aza met opgetrokken knieën te schrijven in een blauw notitieboekje dat ze vorig jaar van mij voor haar verjaardag heeft gekregen. Ze lijkt tenminste weer een beetje op zichzelf. Haar beige huid heeft een warmere tint, in plaats van die grijsblauwe kleur die ze met kerst had. Haar sproeten sprankelen nu nog meer. Alleen de neuscanule verpest het beeld.

Heel even blijf ik in de deuropening staan. Het moment is te mooi om verloren te laten gaan. Ik weet dat ze het boekje dicht zal klappen als ze me ziet.

Naast haar ligt de blauwe slingeraap, die ik gisteren voor haar heb meegenomen. De kamer ziet er ondertussen iets huiselijker uit. Julia en Imogen hebben de afgelopen week wat kleding meegenomen en potloden, alcoholstiften en een schetsboek, zodat ze wat te doen heeft gedurende de dag. Ze mag natuurlijk gewoon de kamer uit, maar ik ken Aza. Ze probeert zich sterk te houden en haar pijn te verbergen. Misschien werkt het bij anderen, maar niet bij mij. Ze heeft steeds meer tijd nodig om te herstellen van activiteiten. Uiteindelijk is het de moeite niet meer waard om echt wat te proberen.

Hé, zeg ik, terwijl ik de ruimte binnenstap.

Zoals ik al dacht, slaat Aza meteen het boekje dicht en legt het op